

Het leven van William Kelly

<https://hdl.handle.net/1874/351452>

gel

3

HET LEVEN
VAN
WILLIAM KELLY.

UIT HET ENGELSCH.
(VIJFDE DRUK.)

TE ROTTERDAM,
Bij M. WIJT & ZONEN,
Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.
1833.

No. XV.

NET PRINCE

WILLIAM KELLEY

PRINTED BY

BY

H. W. BROWN

1881

VOORBERIGT.

*Gecommitteerden van het Nederlandsche
Zendelinggenootschap, tot het opstellen,
verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes,
ter bevordering van Evangelische kennis
en Godzaligheid, ook bij mingeoefenden; —
namelijk: R. J. VAN DER MEULEN, B. VAN
MARKEN, J. CLARISSE, A. L. M. Phil. en
Theol. Doct. en Prof., A. DE VRIES,
L. EGELING, J. C. VORSTMAN, R. ADRIANI,
Predikanten te Amsterdam, Hoorn, Leyden*

en Rotterdam; overeenkomstig hun Ambt en Bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen Landgenooten aan; erkennende intusschen geene Uitgave voor echt, dan welke door eenen hunner, of door de Drukkers dezes, onderteekend is.

M. W. J. Stonen

William Kellij was in het jaar 1751 geboren te *Douglas*, op het eiland *Man*, uit arme, doch brave ouders, welke in het kerspel van *Kirk Braddan*, aan de zuidzijde van het eiland woonden.

In de school van het kerspel had hij zoo veel onderwijs in het lezen ontvangen, dat hij de Heilige Schrift onderzoeken kon. Zijne moeder besteedde ook eenige moeite, om hem met de godsdienst vroeg bekend te maken; haren arbeid was ook niet geheel vruchteloos, en hij vond, in dien tijd, groot behagen in de openbare eerdienst; vervolgens werd hij besteld bij eenen kleermaker, en, na het afloopen van zijn leerjaren reisde hij door sommige deelen van *Engeland*, om vorderingen te maken in zijn handwerk.

Na zijne terugkomst in zijne geboorteplaats, gaf hij sterke blijken van toenemende lichtzinnigheid en verwaandheid in zijne kleding en gedrag. Hij verkeerde nu steeds in het gezelschap van ijdele en losbandige

jonge lieden, nam gretig derzelver ondeugden over, en volgde ijverig hunne zeden. En, daar hij van zijn ambacht de kost niet kon halen, zocht hij het bij de visscherij. Hier maakte hij zich bijzonder kenbaar door zijnen ijver en vlijt aan boord van het haring-schip, maar nog meer door zijn roepen en schreeuwen in de herberg; zijne onmatigheid in het drinken wies ook steeds aan, en hij werd ras een eigenlijke zuiper. Eer hij nogtans tot deze hoogte van losbandigheid kwam, moest hij dikwijls met zich zelve kampen, en hij gevoelde verschrikkelijke aanklagten van zijn geweten, en schaamte over eene levenswijs, die hem zoo onteerde. Hij sprak ook nooit, na zijne bekeering van dit gedeelte zijnes levens, zonder zelfsverwilt, en de levendigste erkentenis van Gods goedheid, die hem niet afgesneden had, toen hij in zulk een gedrag voortholde. Hij vatte ook naderhand wel voornemens op, om zich te verbeteren en van zijn drinken af te zien, en herhaalde dezelve menigmaal, zonder vrucht. Hij bleef een slaaf van zijnen lust, en kon zich van zijn slecht gezelschap niet ontdoen. Zijne buitensporigheden klommen eindelijk tot zulk eene hoogte, dat zijn krediet geheel ophield. Op eenen zekeren dag dat hij zijne vertering in eene herberg niet kon voldoen, hield hem de vrouw vast, om haar eene verzekering te

geven van betaling zijner schuld, en hij moest zich losscheuren, om bloots hoofds naar huis te loopen, bedrukt, beschaamd, en innerlijk getroffen. Dit geval had eene krachtige uitwerking op hem; hij begon ernstelijk na te denken over zijne zondige handelingen tegen God, en kwam nu, gelijk de verloren zoon, tot zichzelf met zelfverfoeiing over zijn snood bestaan en hartelijke begeerte tot afstand van hetzelfde.

Maar, daar hij reeds, bij ondervinding, de krachteloosheid kende van zijne vroegere voornemens, genomen in eigene kracht, en nu volkomen overtuigd was, dat alle goede begeerten, voornemens en werken, God tot huinen oorsprong moesten hebben, wierp hij zich neder voor den troon der genade en zocht hulp van boven, met een verbroken en verslagen hart. Hij wende zich naar Jezus; den Zaligmaker van zondaren, en vatte een ernstig voornemen op, om, met eene welberadene keus, afstand van zijne zonden te doen, en een nieuw leven te leiden, met een innerlijk vertrouwen op Zijne verdiensten, en in volstrekte afhankelijkheid van de genade en magt van den mededoogenden Verlosser.

Hij werd ook in staat gesteld, om dit voornemen, in de kracht van God, door den gezegenden invloed van zijnen Geest, die hetzelfde in hem verwekte, ongeschon-

den vast te houden, zoodat hij van dezen tijd af, zijnde hij omtrent 50 jaren oud, tot het einde van zijn leven, gedurende 40 volgende jaren, geen ale of eenigen sterken drank immer gebruikte.

Terstond na zijne bekeering, deed hij ook afstand van zijn voorgaand zondig gezelschap. Ofschoon hij gedurig werd aangezocht, en als met geweld gedrongen, om weder met hem te verkeerem, en aan hunne losbandigheid op nieuw deel te nemen, kon hij nooit weder bewogen worden, om zijn, nu eens genomen, besluit te schenden. Hij legde zich nu met allen ijver op zijn ambacht toe, en werd dus in staat gesteld, zijne opgelegde schulden te betalen. Dikwijls gewaagde hij van het beslag en ontslag van zijnen hoed, en zijne dankerkentenis aan de vrouw, die, in den weg der Voorzienigheid, het werktuig zijner bekeering geweest was.

De verandering, door Goddelijke genade gewrocht in zijne inzigten en gevoelens, veroorzaakte gevolgelijk eene verandering in zijn levenswijze en gedrag. Hij werd een *nieuw mensch*; zijne manieren, zijn gedrag zijne vermaken, en zijne bezigheden, alles onderging verandering; de uren, die hij te voren doorbragt in de herberg, werden nu besteed in afzondering. Gedurig en ernstig hield hij zich nu bezig in verbor-

gene gebeden; dikwijls zag hem de opgaande zon op zijne knieën, en dikwijls werd de stilte van den nacht afgebroken door zijne vurige smeekingen; en, waren zijne handen al de uren van den dag bezig in zijn werk, zijn hart klom ten hemel, onder hetzelfde, op in bidden en loven; menig uur bragt hij door met zingen van psalmen. lofliederen en geestelijke gezangen.

Hij bepaalde zich ook, met standvastigen ernst, tot het lezen der Heilige Schrift; dit was zijn begunstigd bedrijf en vermaak; geheele stukken uit dezelve, bijzonder praktische, en die hem voorschriften gaven, kende hij van buiten, en daar over dacht hij gedurig na; deze waren ingeschreven in de tafelen van zijn geheugen, en vormden inwendig de gestalte zijner ziel; deze waren voor zijn gezigt in alle tijden en plaatsen, als een bescherm-engel die hem gedurig inluisterde: « *Dit is de weg, wandel in denzelve.* » Jes. XXX vs. 21.

Insgelijks vond hij veel smaak in boeken te lezen over de praktijk van de godsdienst, welke hij leende van alle zijne godsdienstlievende kennissen, die dezelve bezaten. Als eene vergoeding voor het gebruik van het boek, en een bewijs zijner achting voor deszelfs inhoud, herstelde hij ieder blad of band, waar dit noodig was. Door zijnen omgang met sommige onzer beste godge-

leerden, verkreeg hij regtmatige en gepaste inzigten in godsdienstige onderwerpen. *Horneck* en *Berevidge* waren zijne bijzonder begunstigde schrijvers. Met de schriften van den laatstgemelden, bijzonder met zijne *Oplossingen*, was hij zoodanig bekend, dat, wanneer men hem de woorden van dezen uitmuntenden schrijver hoorde aanhalen, men zich zoude verbeelden, dat hij lang met den Bisschop, in eene naauwe verkeer, had omgegaan, of verscheidene jaren in zijn huis gewoond had.

Met bijzondere vlijt legde hij zich toe op de taal der *Mans*, en zijne vorderingen daar in waren zoo groot, dat sommigen die met dezelve begeerden bekend te worden, hem ten onderwijzer daarin verkozen. De Engelsche schrijver van dit opstel geraakte ook, bij zulk eene gelegenheid, eerst met hem in kennis, en erkent met dank menige in de Heilige Schrift gegronde les, die hij van hem ontving, en menig vermakelijk en nuttig uur, dat hij in zijn gezelschap doorbragt, en den levendigen indruk, welken het voorbeeld van dezen eerwaardigen man op zijnen geest naliet, van de goddelijke kracht, om eenen ongeleerden, wijs— eenen overgegevenen losbol godvruchtig— en eenen armen gelukkig te maken. Verscheidene geestelijken van het eiland hadden gelijke verpligtingen aan hem, en zijne

gedachtenis bleef bij velen in hoogachting; zijne redenen waren zoo beschaafd, zijne verkeering zoo aangenaam, en zijn gedrag zoo zachtzinnig en beleefd, dat zijn gezelschap hoogst behagelijk moest zijn, voor ieder die eenigen smaak voor godvrucht had; en diegenen zelfs, wier geestgesteldheid met de zijne streed, waren gedrongen te erkennen, dat zijn gedrag toonde, hoe ernstig hij betrachtte al wat braaf en loffelijk was.

In zijne laatste levensjaren was hij onderworpen aan aanvallen van zinking-pijnen, en een ongemak in den rug, hetwelk hem veeltijds belette in het werk zijns beroeps bezig te zijn.

De geringe winsten van zijne vorige dagen, van welke hij nu moest afnemen, verschaften hem een sober bestaan, maar bij zijn niet noemenswaardig tafelgerecht, leefde hij nogtans te vrede, dankbaar en blijmoedig. Hij was zoo verre van morren en onvergenoegdheid, dat hij in tegendeel God steeds loofde en dankte voor zijne ongehoudene gunsten. Hij beschouwde alles steeds van de gunstigste zijde. Wanneer een ander zich beklaagde over slechte tijden, of het weder, of den oogst, zocht hij altijd naar eenige aanleiding van dankbetuiging in deze voorwerpen van beklag, en merkte aan met zijne gewone uitdruk-

king; *alles is van Hem*, te weten van God, de bron van alle goed. Eene dankbare blijgeestigheid maakte het gewone gestel van zijnen ziele uit, en het schriftuurlijk gezegde — *dankende God voor alles ten alle tijde* — had eenen aanhoudenden invloed op hem, om hem te vormen tot een waarlijk gelukkig christen.

Aan eenen boezem-vriend gaf hij eens het volgend berigt zijner huishouding en dagelijksche uitgaven. Zijn gewoon onderhoud was brood en water; bij enkele gelegenheden kocht hij voor een stuiver melk, en dat beschouwde hij als eene groote overdaad, en somtijds verlustigde hij zich eens met eenen haring, welken zijne huiswaardin voor hem toemaakte, maar zelden of nooit gebruikte hij iets uit een slagtershuis. Voor den bovenzolder, waarop hij woonde, betaalde hij 's jaarlijks vijf schellingen. Het was eene vaste wet bij hem, nooit iets te koopen zonder betaling, volgens het schriftuurlijk gezegde — *wees niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben*. Op deze wijs leefde hij verscheidene jaren, en men kan volkomen verzekeren, dat zijne uitgaven in het jaar, nooit vijf pond, of 55 guldens Hollandsch, te boven gingen.

Hoe nader hij aan zijn einde kwam, hoe meer hij stil, en vol van peinzing omging aan den oever van de eeuwigheid, en meer

en meer hemelsch wierd in zijne verkeerung

Maar, omtrent twee jaren voor zijnen dood, toen zijne kleine opgelegde schat verteerd was, en hij dezelve niet meer konde vergoeden, behaagde het de goede Voorzienigheid, die nooit hen, die op Haar vertrouwen, verlegen laat, eene deure van ontzet voor haren getrouwen dienaar te openen.

De voorbeeldige godvrucht van dezen zaligen christen bragt hem in kennis met eene aanzienlijke vrouw, die lang bezet geweest was met eene pijnlijke ongesteldheid, welke tot haren dood voortduurde.

In dezen onaangenamen stand vond zij een bijzonder genoeg in de bezoeken van dezen uitnemenden christen, en sprak altijd van het groot nut, dat zij verkreeg uit zijne schriften en stichtelijk onderhoud. Hare vriendschap bezorgde hem ook weder vele tijdelijken voorregten, welke hij altijd beschouwde als dadelijk van God afkomstig, en die hem deden overvloeijen in dankbetuiging. Omtrent dezen tijd ook, toen zijne behoefte hem waarschijnlijk zeer drukte, ofschoon men hem nooit hoorde klagen, verkreeg een jong vriend, die lang veel achting voor hem had opgevat, voor hem eene maandelijksche inschrijving van zestien schellingen Engelsch (dat is acht guldens zestien stuivers Hollandsch.) Maar toen deze bij den ouden

man onderzoek wilde doen, of dat voor zijn bestaan toereikend was? antwoordde hij met eene bijzondere dankbare erkenning, die hem uit zijne oogen uitstraalde, dat hij niet wist, wat hij met zoo veel geld zoude doen. De uitkomst leerde ook, dat die som veel te groot was voor zijne kleine uitgaven voor zich zelve, daar hij nog veel, gelijk zijn vriend naderhand ontdekte, hiervan voor drie andere huisgezinnen had dienstbaar gemaakt.

En in zijne bezoeken bij zieke en behoeftige vrienden was hij gereed aan deze zoo vele ondersteuning in geld te geven, als ongelooflijk kon schijnen, uit hoofde van zijne omstandigheden.

Zijne kleine boekerij maakte zijn voor naam eigendom uit. Deze bestond in een Bijbel in het Manks en in het Engelsch, WILSONS *verktaring van den Catechismus, de Christelijke Vermanen, de Raad van eenen Leeraar aan zijn Kerspel*, EVANS *gedachten*, en ORTONS *Leerredenen over de Eeuwigheid*, welk laatste een zijner begunstigde boeken was. Te voren was hij ook in het bezit geweest van Bisschop Kidders *Raad aan Jonge Lieden*, maar dit was hem ontstolen, en over geen verlies beklagde hij zich meer dan over het verlies van dit boek.

Deze weinige boeken had hij gelezen en

herlezen, maar voornamelijk de Heilige Schriften, welke zijn bestendig voedsel waren, en zijn gedurige troost in allerlei ongelegenheden. Deze waren zijn aanboudend onderwerp van bepeinzing, zijn geliefkoosd stuk van behandeling in de verkeerung, in gezelschap, in de eenzaamheid, en zijnen raadgever in alle bezwaren. Zijne kundigheid in den Bijbel was ook buitengewoon. — Met de geschiedkundige gedeelten van het Oud en Nieuw Verbond beide was hij zoo bekend, dat hij zelden, in het verhalen van het een of ander geval, uit dezelve eenige omstandigheid voorbijging, en gemeenlijk alles voorstelde in de schriftuurlijke uitdrukking zelve.

De *Psalmen* waren ook zijn bijzonder vermaak. Menig een van dezelve kende hij van buiten, en hij was steeds in staat geheele onderscheidene gedeelten van dezelve, die hij met een bewonderingswaardig oordeel had uitgepikt, of aan te halen, of te zingen. Deze en de gezangen van Doctor *Wats* en Bisschop *Kans* Morgen- en Avond-Liederen gaven hem eene ruime stof, om zich in het zingen te oefenen, waartoe hij een bijzonderen aanleg had. Zijne kundigheden in de Schriften des Nieuwen Verbonds waren vooral niet minder. De gelijkenissen, opwekkingen en vermaningen van onzen gezegenden Heiland en de praktikale gedeel-

ten der Brieven van de Apostelen, waarin zij elken christen zijne pligten voordragen, waren als een schat bij hem weggelegd, en hij wist dezelve bij zijne vrienden, met groote naauwkeurigheid, en in derzelve waar verband en bedoeling voor te dragen. Waar men ook over sprak, hij wist er altijd eenig gezegde uit de heilige Schrift, of eenige gelijkenis of gebeurtenis, of eenig gebod, bij aan te halen.

Ook had hij eenen schat van Godsdienstige anekdoten opgelegd, en zelden hield men zich eenigen tijd bij hem op, of hij bragt eenige nuttige gezegden bij van die groote schrijvers, (zoo als hij ze gewoon was te noemen) die hij gelezen had.

Het zal nuttig zijn hier eenige proeven bij te voegen van zijne belangrijke gezegden in gezelschap van andere Godsdienstige vrienden.

1. Eens werd er in een gezelschap, waar hij aanwezig was, gesproken van sommige gebreken van eenen afwezenden nabuur, maar onze christen, na eenigen tijd niet onduidelijke teekenen van zijn ongenoegen ver-
toond te hebben, brak eindelijk uit in dit gezegde: « Komt, komt, mijne vrienden!
« kunnen wij van den man niets goeds zeg-
« gen, laat ons dan van hem geheel zwijgen.
Ik zal u zeggen wat Bisschop Beveridge eens zeide: « *ik wil nooit van iemands deugden*
« *in zijne tegenwoordigheid, noch van zij-*

« ne gebreken in zijn afwezen spreken — en wat zegt de Apostel? *Wat onderscheidt u van anderen?* 1 Kor. IV: vs. 7.

2. Sprekende van, hetgeen sommige noemen, *kleine zonden*, zeide hij: « Een klein pennemes kan even zoo wel iemand dooden, als een groot zwaard.»

3. Eens zeide hij: « Gesteld, iemand wilde mij verrijken met groote bezittingen; misschien was ik reeds gestorven, eer ik dezelve rond gewandeld, en het getal der velden opgenomen had, en wat nut zoude het mij dan doen? Ik wil mij dus maar bevlijtigen, om mijne onverderfelijke en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis te verzekeren, die mij niet ontgaan zal.»

4. Dikwijls bleef hij ook staan bij deze uitdrukking van den heiligen dichter: *Ik zal mijne wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijne tonge*, Psalm XXXIX: vs. 2. en voegde er menigmaalen bij, de gezegden van den Apostel Jacobus, hoofdstuk III, die tot het *bestuur der tonge* betrekkelijk zijn, en versterkte deze vermaningen door het verhaal van eenen man, die zijnen knecht naar de markt zond, om het *beste*, dat hij vinden kon, te koopen; waarop de knecht terug kwam met eene *tong*, en weder gezonden zijnde, om het *slechtste*, dat hij vinden kon te koopen, weder eene tong te huis bragt.

5. Wanneer hij een kind naar zich zag toelopen, zeide hij: « Mijn Zaligmaker heeft gezegd: gij moet worden als dit kind, vrij van haat, boosheid, hoogmoed, kwaadaardigheid, of gij kunt in het Gods rijk niet ingaan.»

6. Met veel aandoening en ernst vermaande hij jonge vrienden, en gebruikte daartoe dikwerf het gezegde van den dichter, Psalm CXIX: vs. 9. *Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij het houdt naar uw woord.*

7. Met bijzonderen ernst was hij ook gewoon te spreken van de verschrikkelijke gevolgen der *dronkenschap*, en de onzedelijkheid en laagheid van zulk een gedrag, dat ons beneden de beesten vernedert: « Het paard (zeide hij), als gij hetzelfde water brengt, drinkt tot verzadiging toe, maar nadat zijn dorst gelescht is, is geen mensch in staat het *eenen* droppel meer op te dringen terwijl zijn berijder drinkt, en weder drinkt, nadat zijn dorst voldaan is, tot dat hij zinnelooser wordt dan de beesten, die verloren gaan. Ô! Wat zal ik den Vader aller barmhartigheid, en den teederlievendden Vriend onzer zielen vergelden, die mij spaarde en mij door zijne genade leidde om mijne afdwalingen in te zien!»

8. Om de noodzakelijkheid van eene *inwendige verandering des harten* aan te

dringen, haalde hij wel eens het gezegde van den Heer *Taylor* aan: « *Als er een barst is in de klok, kan dezelve niet hersteld worden, die moet op nieuw gegoten worden.* »

9. Een ander gezegde van *Taylor* haalde hij ook dikwijls aan met bijzondere blijken van goedkeuring: « *Bijaldien ik eenige zonden zoo geheim konde begaan, dat geen sterveling er ooit iets van vernam, en ik wist dat God 'er mij niet over straffen wilde, zoude ik ze nogtans niet willen bedrijven, wegens de mij onteerende schandelijkheid, die er in de zonde plaats heeft, en die niet dan onaangename zelfsverwijtingen kan nalaten.* »

10. Menigmaal was hij ook gewoon te zeggen, dat de schuld bij de toehoorders lag, dat de leerredenen niet meer nut doen. « *Nooit van mijn leven (zeide hij) heb ik eene kwade predikatie gehoord; alle predikers, die ik immer gehoord heb, vermaanden mij de zonden te ontvlieden, en waren alle toehoorders gewoon, bij het ingaan in de kerk, tot zich zelve te zeggen, zie, hoe gij hoort, zij zonden van alle leerredenen, die zij hoorden, nut trekken.* »

11. Ook was hij gewoon te zeggen, « *Wij moeten de gansche wapenrusting van God geheel aandoen, zullen wij overwin-*

naars worden. Wij lezen van koning Achab, dat een pijl hem trof tusschen de gespen en het pantsier.”

Gedurig zeide hij ook; « *Zielewerk* is het gewichtigste van alle werk, en moet nooit zonder zorgvuldige oplettenheid verrigt worden. Laat mij, ten allen tijden, gedachtig zijn aan de geschiedenis van den armen man, die het grootste deel van zijn leven doorbragt met heilig lezen, peinzen en bidden, en die, van zijne vrienden gevraagd, waarom hij op deze wijze zooveel tijd te zoek bragt? zijne oogen en handen ten hemel verhief en uitriep, voor *eeuwig!* voor *eeuwig!* voor *eeuwig!*”

Het zoude gemakkelijk zijn, menige dergelijke uitdrukkingen nog bij te brengen, die van de lippen van dezen uitnemenden man afdropen; dan deze zijn voldoende om ons bekend te maken met de verhevene wijsheid, waarmede hij door de goddelijke genade bedeed was.

Niets was echter in het gansche leven van dezen christen meer merkwaardig, dan zijne vergenoegdheid met zijn deel. Daar hij vrouw noch kinderen had om voor te zorgen, en zijne eigene behoefte zoo gering was en zoo ligt voorzien werd, was zijne ziel vervuld met gedachten over geestelijke en eeuwige onderwerpen. Hij leefde door het geloof, en had in eenen

eigenlijken zin zijne verkeering in den hemel. In stilte zag men hem treden door de straten en stegen der stad, gelijk een inwoner van eene andere wereld; het geraas en gestommel rondom hem deden hem in het minste niet aan; zijne gedachten en genegendheden waren gehecht aan de dingen, die boven zijn. Hij had maar *een* groot belang, *een* groot doel in het oog, namelijk God te verheerlijken, die hem geroepen had tot zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, (1 Petr. V: vs. 10.)

Eenen persoon, die zeide, dat de kolen bijzonder duur geworden waren, antwoordde hij: « de kolen zijn voor mij thans even zoo goedkoop als voor veertig jaren.” Dit was ook opregte waarheid; want zijn klein vertrek was nooit verwarmd door eenig vuur, noch rooster noch schoorsteen was aldaar te vinden, en nogtans sprak hij van dit zijn vertrek met eene zekere schijnbare verrukking; hij had in hezelve gevonden eene verscheidenheid van aanlokkelikheden, welke geen oog aldaar konde opmerken dan het zijne.

Met bijzonder vermaak sprak hij van een bijzonder klein hemellicht in zijne kamer, dat de eerste stralen der opgaande zon aldaar overbragt, en van de liefelijke

stralen der maan, welke hij gewoon was te beschrijven als verguldende zijn beddeken, en versierende ieder voorwerp rondom zich. Indien de wanden van deze vliering konden spreken, welk een bericht zouden zij ons geven van zijne godvruchtige oefeningen, en de ernstige gebeden, en de heilige verzuchtingen van deszelfs eenzamen bewoner?

Het was zijne gewoonte het volk van het huis, waarin hij woonde, des avonds, eer dat zij naar bed gingen, tot zich te roepen, om zamen God te loven en te bidden. De opsteller van dit levensbericht genoot eens het bijzonder genoeg, daarbij te mogen tegenwoordig zijn, en mogt geen klein vermaak scheppen in de manier, waarop hij deze *Huis-Godsdienst-Oefening* behandelde.

Eenige naburen hadden zich bij deze vergadering gevoegd. Met groote kracht van geest begon de oude man eenige praktikale schriftuur teksten op te halen, waarop hij korte en nadrukkelijke vermaningen en opwekkingen bouwde. Toen hief hij een' Psalm aan, waarin zich de geheele kleine vergadering met hem vereenigde, en toen eindigde hij met *Wilson's* Huis-gebed.

De hartelijke en ernstige manier waarop hij deze *Huis-Godsdienst* verrigte, was

zeer treffende, en teekende klaar den godvruchtigen toestand zijner ziele. Dezelfde geest van eerbied blonk door in hem, wanneer hij zich tot de openbare eerdienst in de kerk begaf, welken hij op zijn tijd getrouw bijwoonde. Het genoeg dat hij smaakte in dezelve, was opmerkenswaardig. De kerkdienst was voor hem altijd nieuw, en altijd belangrijk; hij vereenigde zich met iedere bede met een niet afnemend vuur, en zijnen hartelijken ijver in het zingen van lofzangen tot eer van God, had eene krachtige uitwerking op de gansche vergadering.

Deze vertoonde zich allerbijzonderst in de eerdienst der *Manks*, welke in het Jaar 1794 te *Douglas* begonnen was, ten dienste der armen; en bij welke hij zich aanbood als voorganger zonder eenige bezolding.

De eerbiedige en levendige manier, op welke hij deze dienst verrigtte, zal lang in gehengen blijven bij hen, die met aandacht deze oefening bijwoonden. De kerkeuren waren zelden of ooit open dan op 's Heeren dag, of op zulk eenen dag in de week, wanneer hij de vergadering zamen riep. Altijd dankte hij God, dat hij, gedurende omtrent twintig jaren van zijn leven, nooit op eenen rustdag verhinderd was geweest, naar 's Heeren huis op te

gaan ; dit beschouwde hij als een onwaardeerbaar voorregt. Hij was geheel vrij van bijgeloof en eenen geest van partijdigheid ; hij beminde en eerbiedigde het goddelijke beeld , waar hij bet aan aantrof , en eene van zijne geliefkoosde stellingen was , dat ware christenen , waar zij zich ook bevonden , door éénen geest en eenerlei gesteldheid verbonden waren.

Weinige weken voor zijnen dood , deed hem een vriend eenige verhandelingen , uitgegeven door het Genootschap van Godsdienstige Stukjes , present , en deze beschouwde hij als eenen rijken schat , en spoede zich in aller ijl , om dezelve tot kennis te brengen van zijne bekenden.

Eene korte beschrijving van het karakter van dezen onwaardeerbaren man vond men , voor eenige tijd , in den *Waarschuwer der Mans* , welke niet ongepast zal zijn hier bij te voegen. Zij is van den volgenden inhoud : » het is zeer te betreuren , dat voorbeelden van ware christelijke godvrucht zoo zelden te vinden zijn ; nogtans zijn zij meer in getal dan onnaauwkeurige opmerkers zich verbeelden. Meest brengen zij hun leven onbekend en onopgemerkt door in de stille toonelen van het huisselijk leven , in armoede , in ziekte en verdrukking. Een klein aantal

van uitgelezene vrienden kent, bewondert en bemint deze deelgenooten der Goddelijke natuur; maar bij eene bezige, woelige, en schreeuwende wereld zijn zij onbekend. De schrijver van dit blad had het geluk met eenen dezer gedenkwaardige Godzaligen van nabij bekend te zijn. Het lot van dezen christen van den eersten rang, was onder het geringste deel der maatschappij. Zijn gebrek is menigvuldig, en zijne tijdelijke genoegens zijn weinige; zijne beperkte spijszen voeden hem dagelijks, eene bron in zijne buurt levert hem zijnen standvastigen drank, en zijn klein vertrek bevat niet meer dan de profetenkamer, een tafel, een bed, een stoel, en een kandelaar. Nogtans is hij altijd blijmoedig, dankbaar en gelukkig; hij beschouwt alles aan de beste zijde, en merkt de goedheid van den Schepper overal in op, werwaarts hij zijne oogen wendt. Zijne godsyrucht maakt zijn gezelschap belangrijk, en zijne groote gemeenzaamheid met de gewijde schriften vervult zijne ziel met de verhevenste gevoelens, naar welke Socrates zoude geluisterd hebben met stille bewondering, en welke *Plato* zoude aangehoord hebben met verrukking en vreugde. Steeds gaat hij om met de Profeten, Apostelen en Martelaars, die hem geleerd hebben *wel te denken, wel te spreken en wel te*

doen. Met alle regt mag hij een echt-praktikaal christen genoemd worden, wiens lezen, peinzen en bidden eenen onmiddelijken en regtstreekschen invloed heeft op zijn leven en gedrag. Hij ziet de schaduwen van den avond aankomen met eene volle hope op onsterfelijkheid, en zijne witte haarlokken herrinneren hem, om, zijne nog overige dagen, als een pelgrim zich te gedragen, met zijnen staf in de hand, altijd gereed om te vertrekken. Voor verscheidene jaren, (om zijne eigene taal te gebruiken) had hij zichzelven niet voorgesteld, om tot morgen meer te leven, maar sloot des nachts zijne oogen, onbekommerd, of hij ze weder opende in deze of in de andere wereld. Onder het slecht gewaad, en de geringe vertooning van dezen nederigen christen merkt de opmerkzame ziel den *aanstaanden engel* op, en door den, hem omringenden nevel van behoefte en zwakheid, ziet men eene straal van de Godheid doorschijnen. De tijd is niet meer veraf, dat prins en keizer dezen godvruchtigen bewoner der vliering zullen benijden."

Geen wonder, dat het einde van zulk een godzalig leven, afkomstig uit het geloof in Jezus Christus, vrede en rust zal bevonden worden. Weinigen tijd voor zijnen dood bezocht hem de schrijver van dit

berigt nog eens voor het laatst, en bevond hem wachtende op zijn vertrek. Toen deze, bij het afscheid, zijne hope uitdrukte van, indien men elkander niet meer mogt ontmoeten in dit leven, elkander weder te zien in een beter, zeide hij met een volkomen vertrouwen van iemand, die weet in wien hij gelooft: *Ach ja, wij zullen elkander ontmoeten in den hemel.*

In deze bedaarde en gelukkige zielsgesteldheid leefde hij voort tot den tijd zijner ontbinding. Op vrijdag den 27^{en} Mei 1808 ging hij over in de rust, in het 78ste jaar zijnes levens. Menschen van allerlei stand volgden zijn lijk in groote menigte. Bij het graf zag men eene arme vrouw bitter schreien; gevraagd naar de reden, zeide zij, dat zij nu eenigen tijd geleden, van den verstorvenen ontvangen had eene wekelijksche gift, en dat zij, bij zijnen dood, eenen van hare beste vrienden verloren had.

De edelman en de bedelaar, de vreemdeling en de inboorling schenen als om strijd te ijveren, om den laatsten tol van eerbied en achting aan dezen waren christen te betoonen. Eene aanspraak geschiedde er aan deze talrijke vergadering uit Openb. X vs. 5 — 6. in welke men de volgende beschrijving van den overledenen vindt:

« Een zeer gemeenzame omgang met den overledenen stelt mij in staat, om met veel

vertrouwen te spreken van zijn godsdienstig bestaan. Een bestendiger voorbeeld van standvastige en gelijkvormige godsvrucht treft gij niet ligt aan. Zijne godzaligheid, vloeiende uit een hart, door de Goddelijke genade vernieuwd, was levendig en hartelijk, niet bepaald tot zijn vertrek of tot de kerk, maar besturende alle zijne gedachten, woorden en werken, alle uren van den dag, zoodat men ten volste van hem mogt zeggen: « hij leefde alle zijne dagen in de vrees van God. »

« Lang voor dat lieden van vermaak en bezigheid ontwaakten uit hunne rust, was deze werkzame dienaar van zijnen Heer reeds in zijne eenzaamheid werkzaam in bidden en loven. Zijne ernst en eerbied, die hij betoonde in onze openbare vergaderingen, bezielde inderdaad en stichteden allen, die hem omringden, en bewezen dat hij vurig van geest was, dienende den Heere. Zijne godsvrucht vertoonde zich niet alleen in het bedehuis, maar ook overal en bij alle gelegenheden. Zweeg hij, dan spraken zijne gelaatstrekken van zijne heilige overdenkingen, en sprak hij, dan gaf zijne tong bewijs, hoe zijn hart kleefde aan hetgeen boven was. Zijnen omgang was altijd vrolijk en stichtelijk. Zoo rijkelijk woonde het woord van Christus in hem, dat hij zelden eene andere taal bezig-

de dan die der heilige schrift. Met hem om te gaan was, als of men zich tot het onderzoek der Heilige Schrift bepaalde. Het een of ander gezegde uit dezelve was het gedurig onderwerp van zijn spreken, bijzonder zulke gezegden, welke gewaagden van de Goddelijke genade en goedheid, en de liefde Gods geopenbaard in onze verlossing. Geen de minste schijn van gemaakte vroomheid vertoonde zich ook in zijn gedrag, maar hart, tong en leven stemden overeen, en zijn gedrag jegens vrienden en naburen, kwam volkomen overeen met dat van zijne gebeden en gezangen. Dezelfde godsdienstige beginselen oefenden eenen invloed op zijn geheele leven en verkeer, en maakten hem overvloedig in betrachtingen van liefde en weldadigheid tot het uiterste van zijn vermogen. Ofschoon hij maar weinig had te geven, gaf hij nogtans blijmoedig van dat weinige, wat hij konde, en besteede daartoe letterlijk zijnen laatsten penning. De vrucht van deze, zich zelve altijd gelijkvormige, godsvrucht was bestendige vrede en vreugde in zijn gemoed. De kracht van de godsdienst deelde hem eene gelukzaligheid mede, welke de wereld noch geven, noch wegnemen kan. Met weinige levensgerijven bezat hij eenen schat, die hem rijker maakte dan de koningen der aarde. De beschrijving, welke de Apostel geeft van

de eerste volgers van onzen Heer, paste volkomen op hem — *als onbekenden en nogtans bekend, als droevig zijnde doch altijd blijde, als armen, doch velen rijk makende, als niets hebbende, en nogtans alles bezittende*, 2 Kor. VI: vs. 9, 10.

« Nog onlangs hoorde men hem verklaren: velen zijner mede-christenen mogten zoo gelukkig zijn als hij, hij geloofde nogtans dat niemand gelukkiger was, dan hij zelf. Zijne gelukzaligheid was gebouwd op den rotsteen der eeuwen en op de beloften van dien getrouwen getuige, die heden, en gisteren, en tot in alle eeuwigheid dezelfde is. Geheel hing hij af van de weergalooze verdiensten van den Verlosser: *niets buiten Christus, niets buiten Christus*, was de taal van zijn hart. Hebbende den goeden strijd gestreden, en den loop voleindigd en de trouw bewaard, zag hij voorwaarts naar zijne ontbinding, vervuld met hope der eeuwigheid. Van overlang had hij den dood beschouwd als de blijde bode, die hem geleiden zoude naar zijne betere woning, en dikwijls met vermaak aangewezen de kleine plek, waar hij wenschte, dat zijn sterfelijk overschot rusten zoude. Daar ruste hij nu tot den morgenstond der opstanding, wanneer deze zoo uitstekende volger van Christus, Gods engelen gelijk geworden, zal blinken als eene star der eerste grootte aan 's hemels transen.»

A A N M E R K I N G E N.

Uit dit voorgaande berigt mag de Lezer vele nuttige en belangrijke lessen affeiden.

I. *Hoe onnaspoortlijk zijn de rijkdommen der Goddelijke genade, en hoe ongehouden en vrij de betooning der Goddelijke gunst!* Wie, die Kellij gezien had in zijnen onbekeerden stand, wentelende in het slijk der zonde, zoude ooit gedacht hebben, dat dezen man een uitstekend voorbeeld van godzaligheid zoude worden, en den naam van den *gelukzaligen christen* verwerven? Behoort de lezer dus onder het getal der zorgelooze zondaren, die waggelen op den rand des verderfs, hunne gezondheid, hunnen tijdelijken welstand, en dien hunner huisgezinnen, en zich zelve voor het eeuwig verderf voorbereiden, door toe te geven aan het beestachtig genoegen der *dronkenschap*, of van andere zonden? Dat hij hier dan een oogenblik stil sta bij dezen man, die, in zijn afdwalen, ook den dood te gemoet snelde, maar naderhand door de Goddelijke genade ontwaakt, bekeerd en vernieuwd in den geest zijnes gemoeds, vervuld was met vreugde en vrede des gemoeds, door het geloof; dat hij uit dit voorbeeld leere, niet te wanhopen aan de overwinning over zijne zondige lusten, maar ook geen uur uitstelle van dezelfde middelen, welke

deze aanwende, gebruik te maken; dat hij in aller ijel zijne toevlugt neme tot verborgene en vurige gebeden om vergeving zijner zonden, door de verdienste en bemiddeling van Jezus Christus; dat hij zich begeve tot heilige overdenking en eerbiedig lezen der Heilige Schrift, en een vlijtig aanwenden van allerlei gepaste genademiddelen; dat hij ook geenzins beruste in eene halve bekeering, maar, gelijk dezen man, bij God aandringe om zijnen Heiligen Geest tot vernieuwing van het hart, en tot overmeestering van alle zonden, waarin hij geleefd heeft; dan zal hij ook worden afgewaschen, geheiligd, geregtvaardigd, in den naam van Jezus onzen Heer, en door den Geest onzes Gods.

Maar is de lezer bewaard om tot zulke openbare uitwendige zonden te vervallen, hij danke dan God voor deze gunst, en smeek hem, dat zijn Goddelijk vermogen, ook zijn hart vernieuwe. Immers, hoe beschaafd en bezadigd ook uw uitwendig gedrag moge zijn, in uw *hart* wonen dezelfde bedorvene neigingen, als in dat van Kellij voor zijne bekeering; want *uit het hart komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspel, hoerery, diefstal, valsche getuigenissen, godslasteringen.* Matth. XV: vs. 19. En het is alleen de vernieuwing van het *hart*, welke de zondaar tot

eenen waren afstand van de zonde bewerkt, en welke daarom in de Heilige Schrift eene *wedergeboorte* heet, zonder welke niemand in het rijk Gods kan ingaan. Joan. III: 3.

II. Het leven van dezen gelukkigen christen ontdekte klaar *de kracht van de ware Godsdienst*, om bestendigen vrede en rust in de ziel te veroorzaken onder allerlei uitwendige omstandigheden, hoe ongunstig zij ook schijnen mogen. Wie zoude verwacht hebben den gelukkigsten, en bestendig vrolijken man aan te treffen op eene koude en sombere vliering, met een schaarsch genot der gerijven dezès levens? Den man, meestal verstoken van het gemeenschappelijk verkeer en huiselijke genoegens, of eenige veraangenamingen, die de wereld aanbiedt, aan te treffen op een vertrek, dat den meesten meer eene gevangenis zoude voorgekomen zijn, dan eene plaats der zaligste vergenoeging? En nogtans was deze afgezonderde huishoek, door de kracht van zijne Godsdienst en zijns geloofs, hem een zetel van vrede, en eene poort des hemels. Hier ging hij gemeenzaam met God om, en verheugde zich in Hem met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. De bijbel was de bron, waaruit hij den zuiversten troost schepte; daar in lag zijn schat. Hij had, gelijk

de schaapherder van *Salisbury*, altijd weinig te eten, maar de Heilige Schrift was zijne spijs, drank en medgezel. Wil de lezer in zijn geluk deelen, hij zoek het in denzelfden weg! Bezit hij eenen bijbel, hij leze dezelve steeds biddende, gelijk deze gelukkige christen deed! Dus zal hij wijs worden tot zaligheid door het geloof in Jezus Christus en volmaakt toegerust tot alle goede werk.

III. Ook leert ons het voorbeeld van *Kelly*, hoe weinig wij hier op aarde noodig hebben tot vervulling van ons tijdelijk gebrek, en hoe onafhankelijk de Godsdienst ons maakt van de wereld, en al wat daar in is. Terwijl de bezige menigte zich steeds afmat in moeilijken arbeid, ter vermeerdering harer bezittingen om huis aan huis, en akker aan akker te trekken, en zich berooft van het genot des levens voor heden, om te zorgen voor jaren, die men misschien nooit beleeft; daar slijt de te vrede christen, die niet meer noodig heeft dan eten en drinken, en eenig gewaad om aan te trekken, zijn leven blijde en dankbaar, en geniet veel ruimer maat van gelukzaligheden hier, en ziende, ter gelijktijd, door het geloof in Jezus op eene zaligheid hier namaals, die nimmer vergaan zal. Het goddelijk albestuur is voor hem eene onuitputtelijke voorraadschuur, en hij is

verzekerd, dat alles, wat hem wedervaart, hem zal medewerken ten goede.

IV. Eindelijk. Weinige menschen kunnen duizenden weldoen; elk lezer nogtans kan wel *eenigen weldoen*, indien hij maar *wel gesteld is*. Hoe gering en armoedig zijn stand hier moge zijn, en hoe weinig bekend bij anderen, hij kan niet ligt in dezen, onzen *Kelly* te boven gaan, die nogtans, door het vermogen van de Godsdienst, zoo veel nut deed in de wereld. De lezer trede dus, van dit uur af, dit voorbeeld, in afhanging van God, na; zij zijn navolger, gelijk *Kelly* Christus volgde en voege zich in ware Godsvreeze bij de verlostte menigte, die door geloof en lijdzaamheid het eeuwig heerlijk hemelrijk en deszelfs schatten beërven!

Bij M. WIJT & ZONEN, Drukkers van het Nederlandsche
Zendinggenootschap, worden ook uitgegeven
de navolgende Kleine Stukjes.

No.			
1.	Evangelische herinneringen aan Kranken.	à 15	Ct.
2.	Over het nuttig Kerkgaan.	- 10	"
3.	Over het doen van Belijdenis.	- 10	"
4.	Een woord voor menschen die niet ter kerk kunnen gaan.	- 10	"
5.	Het Christendom beschaamd door Heidenen.	- 10	"
6.	Evangelische herinneringen aan Bedroefden.	- 15	"
7.	Evangelische herinneringen aan Vaders en Moeders.	- 20	"
8.	Een woord aan Vaders en Moeders, over den Doop.	- 05	"
9.	Over het allerbeste Boek.	- 10	"
10.	Onderwijs over het Bijbellez.	- 25	"
11.	Levensgeschiedenis van den grootsten Man.	- 25	"
12.	Iets over het Avondmaal.	- 15	"
13.	Opwekking tot de huiselijke Godsdienst.	- 15	"
14.	Zamenspraak tusschen drie vrienden over de Wedergeb.	- 07½	"
15.	Het leven van William Kellij.	- 15	"
16.	Drie zamenspraken tusschen een Leeraar en een Huism.	- 15	"
17.	Het dorp Eerenhoef, tot vorigen welvaart hersteld..	- 25	"
18.	Het nadeel van het bij de straat loopen der kinderen	- 20	"
19.	Waarschuwing tegen de Oatucht.	- 50	"
20.	Iets voor herstelden uit krankheid.	- 20	"
21.	Iets voor Gevangenen.	- 45	"
22.	Geschenk der christelijke liefde voor kinderen	- 32½	"
23.	Geschenk voor Lidmaten der christelijke kerk.	- 25	"
24.	Heb ik wel genoeg voor de Eeuwigheid?	- 20	"
25.	Tweede Geschenk der christelijke liefde voor kinderen	- 25	"
26.	Voor Dienstboden.	- 25	"
27.	Over de Feesten.	- 25	"
28.	Iets voor Armen.	- 10	"
29.	Jezus, de geneesmeester van zieken.	- 12½	"
30.	Evangelische Herinneringen aan oude lieden.	- 22½	"
31.	Verzameling van leers.brieven en opwekkende verhalen	- 20	"
32.	Opwekking tot weltevredenheid.	- 20	"
33.	Een goed woord aan christen-ouders over de opvoeding	- 20	"
34.	Franke, de kracht des Geloofs.	- 15	"
35.	Schets van het leven van Afrikaner.	- 10	"
36.	Waarschuwing tegen het Kwaadspreken.	- 10	"
37.	Iets over de Zelfkennis..	- 20	"
38.	Een woord van onderrigt en troost, in SterfLuizen.	- 25	"
39.	Men doet niet, wat men kan.	- 17½	"
40.	Vriendelijke raad aan zwaarmoedigen.	- 25	"
41.	Waarom word ik niet beter?	- 25	"
42.	Wie zijn, hier op sardé, de gelukkigste menschen?	- 20	"
43.	Gedenk te Sterven.	- 25	"
44.	Het Voorbidden, een pligt der Christelijke liefde.	- 17½	"
45.	Opwekking tot getrouwe deelneming in het Maan- delijksche Gebed.	- 27½	"
46.	Troostwoord voor Christenen, in alle wederwaardigheden.	- 17½	"